

Dno

TullihallitusRikostorjuntaosasto / J. Vilkkonen p. 0403322791
5.09.2008**Oikeusministeriö**

18. 09. 2008

2015/42/2005
LAVO**Oikeusministeriö**

Matti Marttunen

Viite: Tulliselvitysrikos**ASIA: Tullihallituksen kommentit tulliselvitysrikoksia koskevan hallituksen esitysluonnoksen johdosta**

Tullihallitus tukee voimakkaasti uuden tulliselvitysrikos –kriminalisoinnin sisällyttämistä rikoslakiin, kuten Tullihallituksen puolesta on jo usean vuoden järjestelmällisesti esitetty.

Nyt käsillä olevan HE –luonnoksen osalta Tullihallitus toteaa ensiksi, että RL 46 luku olisi tulliselvitysrikoksille luontevin rikoslain paikka. Luvun otsikoksi ehdotettu 'Maahantuontin ja maastavientiin liittyvistä rikoksista' on luvun pääsisältöä hyvin kuvaava. Oikeusministeriö kuitenkin harkinnee, mikä merkitys otsikon kannalta on sillä, että säännöstelyrikoksen piiriin (RL 46:1 §) kuuluu joitakin muitakin kuin otsikkoon suoranaisesti sopivia tekoja.

Tulliselvitysrikoksen teonkuvauksen alkuosa on HE –luonnoksessa kirjoitettu näin: "Joka jättää täyttämättä tullilainsäädännössä säädetyn ilmoitus- tai tiedonantovelvollisuuden taikka sellaista velvollisuutta täyttäessään antaa väärän tiedon". Tämän osalta Tullihallitus on ymmärtänyt, että rangaistava teko täytyisi myös silloin, kun väärää tms. tietoa ei varsinaisesti annettaisi, vaan sellainen sellainen väärä tieto olisi sisällytettynä kirjanpitoaineistoon, joka on tullin saatavilla tämän toimittaessa asiakirjatarkastusta yrityksessä. HE –luonnoksen RL 46 luvun 8 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa rangaistavuuden todetaankin toteutuvan jo mm. sillä, että kyseinen tieto merkitään asiakirjoihin tulliviranomaisia varten. Tullihallitus uskoo, että oikeusministeriö Suomen rikosoikeuden päävastuuviranomaisena on arvioinut oikein rangaistavuuden toteutumisen säännöstekstiä kyseisellä tavalla tulkiten.

Tulliselvitysrikoksen teonkuvauksen osalta Tullihallitus näkee hieman ongelmalliseksi rangaistavuuden edellytyksenä olevan "on omiaan aiheuttamaan" –ehdon täyttymisen. Yksityiskohtaisissa perusteluissa on mainitussa kohdassa tosin todettu, etteivät tulliselvitysrikokset edellyttäisi näyttöä suojattavan oikeushyvän vaarantumisesta todellisuudessa. Tästä huolimatta ei ole vaikeata kuvitella tilannetta, jossa tulliselvitysrikoksesta syytetty, väittäen, että teko ei ole ollut omiaan vaarantamaan suojattua oikeushyvä, edellyttää konkreettista näyttöä sille, että virheellinen ilmoitus olisi jollain todennäköisyydellä voinut johtaa mainittuun vaarantamiseen. Myös HE –luonnoksessa käsitellyn KKO 2004:56 –tapauksen kaltaisessa tilanteessa olisi oletettavaa, että väärän ilmoituksen antaneen puolesta esitettäisiin vakuuttavia perusteluja sille, että teko ollut

omiaan aiheuttamaan alv:n määräämättä jättämistä, perustellen tätä esimerkiksi sillä, että tavarat oli aiottu alv -vähennyskelpoiseen jälleenmyyntiin.

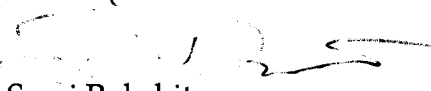
Oikeusministeriö/Marttusen kanssa 2.9.2008 käydyssä sähköpostikirjeenvaihdon perusteella on ymmärrettävissä, että myös tullivelan maksamisen vakuudeksi asetettavan vakuuden suuruuden arvioimista varten annettava virheellinen tieto täyttäisi tulliselvitysrikoksen tunnusmerkistöt. Tältä osin Tullihallitus pyytäisi vielä varmistamaan, voiko kyseinen rikos mainitulla toimella oikeasti toteutua, sillä HE -luonnoksen mukaisessa muodossa RL 46: 8 § edellyttää rangaistavuudelta sitä, että teko on omiaan aiheuttamaan mm. veron (ei siis vakuuden) määrämisen liian alhaisena.

Vielä Tullihallitus haluaa kiinnittää huomiota siihen, että päinvastoin kuin lähes kaikissa muissa tullirikoksissa, tulliselvitysrikoksen yritys ei olisi lainkaan rangaistavaa. Tämä on luonnollisesti ymmärrettävissä sillä, -kuten HE -luonnoksen perusteluissa kohdassa 3.2 todetaan - että yrityksen ja täytetyn teon välistä rajaa on tämän rikoksen osalta hankala asettaa: "väärä tai puutteellisia tietoja käytännössä annetaan ei anneta; mitään välimuotoa on vaikea hahmottaa". Kuitenkin voidaan esittää joitakin tilanteita, joissa Tullihallituksen käsityksen mukaan myös tulliselvitysrikoksen yrityksen rangaistavuudelle olisi 'tilaa'. Esimerkkinä tällaisesta voisi olla - ei välttämättä aivan teoreettinen - tapaus, jossa yrityksen toimitusjohtaja laatii virheelliset asiakirjat tullille esittämistä varten ja kehottaa alaistaan henkilöä toimittamaan ne tulliin. Matkalla tullitoimipaikkaan tämä henkilö kuitenkin havaitsee asiakirjojen olevan väärä luonnostellun RL 46 luvun 8 §:n tarkoittamalla tavalla ja luopuu asiakirjojen toimittamisesta tulliin. Tällöin virheellisten asiakirjojen lähettäminen tulliin olisi ehkä täyttänyt rikoksen yrityksen tunnusmerkistöt, eikä rangaistavuuden poistavat yrityksestä luopumisen edellytyksetkään olisi ehkä käsillä, kun teon keskeytti muu kuin tekoa tahallisesti yrittänyt henkilö.

HE -luonnoksessa on joitakin lähinnä teknisluonteisia seikkoja, joiden osalta Tullihallitus pyytää saada vielä esittää kysymyksiä tai kommenttejaan.

TULLIHALLITUS
puolesta

Juha Niskanen
johtaja

Sami Rakshit
tiedustelupäällikkö

TIEDOKSI

TH:n osastot, päälakimies